

מסורת הש"ס

א) קדושין ס"ה, ב) גמדרני
ה) א' וענין הטוב ערוך
ע"כ פתח א"ן, ד) גי' רש"י,
ה) גדולתו קדושין ס"ה.

גליון הש"ס

גמ' הרם אונס הוה. ע'
יבמות לה ע"ה תד"ה
אע"פ:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) ת"ה וזכ"ה וכו'
ואר"י דה"ל רובא דברנן
אינו רוב גמור. ע"י פ"י
ושו"מ הריב"ש ס' ע"ב
וקדמי טהרה בנה"מ ע"ה
במס' ד"ה שלח וכו'
ודיוק:

מוסף רש"י

והוא אסור בקרובותיה.
דשויבה עליה חתיכה
לדאסורא כדלמא (קדושין
ס"ה).

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

האומר פתח פתח פתח מלאסי. וטענת דמיס א"ן לו כגון שהיא ממשפחת דורקטי שא"ן להם דס בתולים כלקמן (דף י') או שנאכדה ממנו מפנה ולא ידע אם היה דס אם לאו אבל זאת צרורה לו שפתח פתוח מלא: **נאמן לאוסרה עליו.** ואע"פ שא"ן הדבר הזה יכול להתכזר

אלא על פיו לגבי נפשיה הוה מהימן לטויה עליה חתיכה לדאסורא אבל להפסקידה כמזבחה לא מהימן: **ואמאי.** מיתסרה עליה אפי' אי מהימנת ליה דנבעלה: **ספק חסיו.** ומשנתאסרה זינתה: **ספק אין חסיו.** אלא קודם שנתאסרה זינתה: **ספק צאונס.** ולנטוסה שריא צאשת ישראל כלקמן (דף נא): מוהיה לא נתפסה ה' צאשת כפן. שהאונס אסור צה הלכך חד ספק הוא: **פחוטה מבת ג' שנים.** ועכשיו היא גדולה ופיתויה פיתוי ואינו אונס הלכך חד ספק איכא ספק אונס ספק רזון אבל ספק תחמיו ספק אין תחמיו ליכא שאילו נבעלה קודם לכן הוה בתולה חחרים כדמתן במסכת נדה (דף מד): פתוח מכלל כנותן אצבע צעין שהדמעה יולאת וחורת: **מאי קמ"ל סניגא.** שדלת נאמן על עצמו ולא אסור לו את המותר על פיו: **הוא אסור בקרובותיה.** צאמה וצתה ואחותה דשויבה אנפשיה חתיכה לדאסורא: **והיא מוסרה בקרוביו.** שהרי אינה מודה בקידושין. ובמסכת קידושין [פ"ה] מוקמינן לה צאומר קידשתי צפני עדים והלכו להם למדינת הים: **ורדאי קים ליה.** שקידשה: **אבל הכא.** אימא מתוך שפנוי היה ואינו צקי מיקס הוא דלא קים ליה כצבור שנאלא פתח פתוח ואינו כן ולא תיאסר קמשמע לן: **ומי אמר רבי אלעזר הכי.** דאשה מזנה נאסרת

על פי בעלה: **קיניו.** שאמר לה אל שצלו עדים שנתקרה עמו אחר קיניו: **ומעשה שהיה.** דבת שבע: **וספסרה.** דהכי א"ר אלעזר מעשה שהיה מי הוה ציה קיניו: **ועוד מי אסורה.** על אוריה דאילו נאסרה על אוריה נאסרה אף על דוד דקיימא לן (סוטה דף סו): כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבעול: **הא לא קשיא.** כלומר משום הא קושיא לא תדחייה לרבי אלעזר: **הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קיניו וספסרה ממעשה שהיה.** ממעשה דבת שבע אנו למדין כן שלא היה שם קיניו וספסרה ולא אסורה: **עדים.** אפי' יש עדים שזינתה שמא אינה נאסרת בלא קיניו והא כתיב (דברים מד) כי מלא צה ערות דבר ועוד הא לא נתפסה אסורה: **אין האשה נאסרת על בעלה בעד אחד.** דיליף (סוטה דף ג:) דבר דבר ממנו: **וקיניו וספסרה.** אם יש עדים שקינה לה ויש עדים שנתקרה אחר קיניו: **אפי' בעד אחד.** אפי' אין צפונמאה אלא עד אחד נאמן דכתיב (במדבר ה) ועד אין צה ואמר מר (סוטה ב): כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים וקאמר רחמנא עד אין צה תרי אלא חד והיא לא נתפסה אסורה שרגלים לדבר שזינתה שהיא נאסרת ועד אחד מעריה שהיא טמאה. ומשאתם לא תקשי לך דרבי אלעזר דפתח פתוח לאוסרה על עצמו כשני עדים דמי שהרי דבר צרור הוא לו שנבעלה: **מפני מה לא אסורה.** על דוד שהרי עדים הרבה ידעו:

לומר דמוכת ע"ן לא שכיח דהא אמרינן באלו נערות (לקמן לו): גבי סומא שא"ן לה טענת בתולין מפני שנחצטה על גבי קרקע ופריך כולחו נמי חטוטי מיהצטן א"כ שכיח ולפירוש ר"ח דמוכת ר"ח דהא איתא דמוכת ע"ן היא היא טענת דלין גנאי צכך כמו צביאת אונס ומדלל טענה אין להסתפק צכך: **וְיָמֵי אָמֹר ר' אלעזר הכי והאמר ר"א ב'.** תימה השתא דבעי למימר דלא מלתא אפי' לטויה עליה חתיכה לדאסורא מיקשי ליה ממני דהא אומרנן לאשה קדשתין אסור בקרובותיה וי"ל דסניגא ליה למקשן דאין דבר שבערה פחות משנים ואפי' ראה אדם שזינתה אשתו רק שלא היה שם עדים לא היתה נאסרת עליו והלכך ממנתי לא קשיא ליה מידי דקדשתין בעדים קאמר דמקדש אפי' בעד אחד אין חוששין לקדושיה אבל אהא דאמר ר' אלעזר דנאמן בלא עדים לומר דנאלא פתח פתוח פריך שפיר: **קיינוי וכתירה אין עדים.** א"א. הכי נמי דלא אהא למעוטי על פי עצמו דכעדים דמי כיון דקים ליה: **מפני מה לא אסורה.** פירש הקונטרס והלא אותו מעשה בעדים הוה ואין נראה דנידע לדיוע לרבים הוה שהציה לצינו מ"מ לא ראו כמנחול שזפופרת שצפני צני אדם לא שמש ונראה לר"י לפרש ו"מ דפתח פתוח כשני עדים דמי אמאי לא אסורה לדוד דדוד היה יודע צודאי שנבעלה ואע"פ שעשה שזבזה מכל מקום עיכבה לו לא היה אותו צדיק לוקחה לו לאשה:

האומר פתח פתח פתח מלאסי. פירש קונטרס דטענת דמיס

לא קאמר כגון שנאכדה המפה או שהיא ממשפחת דורקטי שא"ן להם דמיס ור"ח מפרש דבוגרת ומוכת ע"ן אין להם דמיס אבל אין פתחן פתוח ויכול לטעון טענת פתח פתוח וקשה לפר"ח דאמר"י באלו נערות (לקמן לו).

האומר פתח פתח פתח מלאסי נאמן לאוסרה עליו ואמאי ספק ספיקא הוא ספק תחתיו ספק אין תחתיו ואם תמצא לומר תחתיו ספק באונס ספק ברצון לא צריכא בראשת כהן ואיבעית אימא בראשת ישראל וכגון דקביל בה אבוה קידושין פחותה מבת ג' שנים ויום אחד מאי קמ"ל תנינא ב' האומר לאשה קדשתין והיא אומרת לא קדשתני היא מותרת בקרוביו והוא אסור בקרובותיה מהו דתימא התם דודאי קים ליה אבל הכא מיקם הוא דלא קים ליה קמ"ל ומי אמר רבי אלעזר הכי והאמר רבי אלעזר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קיניו וסתירה וכמעשה שהיה ותסברא מעשה שהיה בקיניו וסתירה הוה ועוד מי אסורה הא לא קשיא הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על עסקי קיניו וסתירה ממעשה שהיה דלא הוה קיניו וסתירה ולא איתסרא מכל מקום קשיא קיניו וסתירה אין פתח פתוח לא ולמעמיד קיניו וסתירה אין עדים לא אלא הכי קאמר ה"אין האשה נאסרת על בעלה בעד אחד אלא בשני עדים וקיניו וסתירה אפילו בעד אחד נמי ופתח פתוח כשני עדים דמי וכי תימא מעשה שהיה מפני מה לא אסורה ה"התם אונס הוה ואיבעית אימא כי הא דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן על יצמתו (יבמות נט. וס) פרט

לזוגרת שכלו בתוליה: **צריכא באשת כהן.** ו"מ וטעמה לחזקה שהיא כשרה לכהונה וימא דלאו תחמיו זינתה וי"ל דאדכרה אית לן למימר דהשתא נבעלה דאוקמה לחזקה הגוף שהיתה בתולה: **וא"י בעית אימא באשת ישראל דקב"ר בה אביה קידושין פחותה מבת ג' שנים.** ו"מ אכתי איכא ספק צאונס ספק ברצון וחת"ל ברצון ספק כשהיא קטנה ופתח קטנה אונס הוא כדאמרין צהבא על יצמתו (שם סא): וי"ל דשם אונס חד הוא ו"מ וטעמה לחזקה היתר לבעלה וי"ל דאונסא קלא אית לה כדאמרין צירושלמי א' [אונסא יש לו קולן והשתא דליכא אית הוה ליה רזון רובא ומיעוט אונס רובא וזוקה רובא עדיף ו"מ א"כ בספק ספיקא נמי תיאסר דספק אונס כמאן דליתיה דמי ולא נאשר אלא חד ספק ספק תחמיו וצ"ה לא שייך לאוקמה בחזקה היתר כדפי' א' והאמר ר"י דה"ל רובא דברנן אינו רוב גמור אלא הוה מדרבנן והלכך במקום ספק ספיקא שרי ובמקום חד ספיקא חשבי רבנן לזון לגבי אונס רובא ואשכחן כי האי גוונא גבי תינוק שנמצא בלי העיסה (קדושין דף פ.) דלא הוה רובא אלא מדרבנן ולכתי קאמר ר' יוחנן התם דאין שורפין עליו את התרומה ו"מ אכתי צאשת כהן וצביצל אציה קדושין פחותה מבת שלש לישראל איכא ספק ספיקא דספק מוכת ע"ן ספק דרוסת איש א' [צאשת כהן אית לן למימר חת"ל דאיה מוכת ע"ן מ"מ ספק תחמיו ספק אין תחמיו אשח ישראל חת"ל דאיה מוכת ע"ן ספק צאונס ספק ברצון ואין גבי סומא שא"ן לה טענת בתולין מפני שנחצטה על גבי קרקע ופריך כולחו נמי חטוטי מיהצטן א"כ שכיח ולפירוש ר"ח דמוכת ר"ח דהא איתא דמוכת ע"ן היא היא טענת דלין גנאי צכך כמו צביאת אונס ומדלל טענה אין להסתפק צכך: **וְיָמֵי אָמֹר ר' אלעזר הכי והאמר ר"א ב'.** תימה השתא דבעי למימר דלא מלתא אפי' לטויה עליה חתיכה לדאסורא מיקשי ליה ממני דהא אומרנן לאשה קדשתין אסור בקרובותיה וי"ל דסניגא ליה למקשן דאין דבר שבערה פחות משנים ואפי' ראה אדם שזינתה אשתו רק שלא היה שם עדים לא היתה נאסרת עליו והלכך ממנתי לא קשיא ליה מידי דקדשתין בעדים קאמר דמקדש אפי' בעד אחד אין חוששין לקדושיה אבל אהא דאמר ר' אלעזר דנאמן בלא עדים לומר דנאלא פתח פתוח פריך שפיר: **קיינוי וכתירה אין עדים.** א"א. הכי נמי דלא אהא למעוטי על פי עצמו דכעדים דמי כיון דקים ליה: **מפני מה לא אסורה.** פירש הקונטרס והלא אותו מעשה בעדים הוה ואין נראה דנידע לדיוע לרבים הוה שהציה לצינו מ"מ לא ראו כמנחול שזפופרת שצפני צני אדם לא שמש ונראה לר"י לפרש ו"מ דפתח פתוח כשני עדים דמי אמאי לא אסורה לדוד דדוד היה יודע צודאי שנבעלה ואע"פ שעשה שזבזה מכל מקום עיכבה לו לא היה אותו צדיק לוקחה לו לאשה:

עין משפט
נר מצוה

מ א ב ג מ"י פ"ח
מ"ל' אסורי צנאה
ה' י' י' סגנו לאון קלא
טושי' אה"ע מ"י א סע"י
ד' ויטוין קמ סע"י ז'
מ"ח ד מ"י פ"ט מ"ל'
אישות ה' טו
טושי' ע"ס מ"י מ"ח סע"י
א':
מ"ח ה מ"י פ"ד מ"ל'
אישות ה' י' סגנו
עשין ממ טושי'ע מ"י קטו
וטושי'ע ש"ס מ"י י' סע"י א'
ויבדק אלפס קידושין פ"ג
ד' רל"ח:
ג' מ"י פ"ח מ"ל' סוטה
ה' י' טו סגנו עשין
טו טושי'ע אה"ע מ"י קטמ
סע"י ז' ויבדק אלפס [ס:]

תוספות ר"ד

אמר ר"א האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו. פי' שלא טען טענת דמיס לומר בעלתי ולא מצאתי דמיס כגון שהיתה בוגרת או שהיתה ממשפחת דורקטי נאמן לאוסרה עליו. פי' המורה ואע"פ שאין הדבר הזה יכול להתברר אלא על פיו לבני נפשיה הוה מהימן לשויה עליה חתיכה דאיסורא אבל להפסיד כחובה לא מהימן. ואמאי ספק ספיקא הוא ספק תחתיו זינתה וספק לא זינתה תחתיו ואח"ל תחתיו זינתה ספק באונס ספק ברצון. י"צ באשת כהן פי' דאפילו באונס אסורה לו הלכך חד ספק הוא ואב"כ' באשת ישראל ובגין דקביל [בה] אבוה קידושין פחות מבת ג' שנים פי' שאין לומר קודם שאירסה זינתה שהוה בתולה חחרים ולא נשאר שם אלא חד ספק וספיקא היא נאסרה לו: מאי קמ"ל תנינא פי' שארס נאמן על עצמו לאסור לו את המותר עליו. האומר לאשה קדשתין והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרובותיה פי' באמה ובתה ואחותה דשויבה אנפשיה חתיכה דאיסורא והיא מותרת בקרוביו פי' שהרי אינה מודה בקידושיה ובמס' קידושין מוקי לה באומר לה קדשתין בפני עדים והלכו להם למדינת הים. מהו דתימא התם הוא ורדאי קים ליה פי' שקדשה אבל הכא מיקס הוא דלא קים ליה פי' מפני שהוא קיניו ויש לומר בחובצא בעל ונ"ל כי פתוח היה ואינו כן א"כ לא היתסר קמ"ל וכו"ש אם טען בעלתי ולא מצאתי דם בנערה שלא בגרה ואינה ממשפחת דורקטי שהוא נאמן לאוסרה עליו שהוא טענה וראית יותר מפתח פתוח: ומי א"ר אלעזר הכי פי' דאשה מזנה נאסרת ע"פ עצמו והא א"ר אלעזר אין האשה נאסרת על בעלה אלא על ידי קיניו וסתירה ולעמקי קיניו וסתירה אין עדים לא פי' אם יש עדים שזינתה שמא אינה נאסרת בלא קיניו והכתיב כי מצא בה ערות דבר. אלא הכי קאמר אין האשה נאסרת על בעלה בעד א' אלא בשני עדים. וקיניו וסתירה אפילו בע"א. ופתח פתוח וקודרת כתובתה ויוצאה ואם רוצה לשתות אין משקין אותה. גם אם אמר פתח פתוח מצאתי נאמן על עצמו כשני עדים ושוה אנפשיה חתיכה דאיסורא: